

ЖРТВИ НА ДНЕВНО - ПОЛИТИЧКИТЕ ИНТЕРЕСИ

Нема сомнение дека во националниот живот на населението во државава, религијата има мошне значајно место. Тоа доаѓа од таму што оваа општествена категорија е загарантирана со Уставот, а е заштитена и со некои закони. Тоа значи дека нашето општество сосема не се откажало од религиските права! Дел од Македонците - муслимани се незадоволни од досегашното функционирање на некои општествени форми, за коишто слободно може да се забележи дека има такви состојби кои работат само на некои "дневно - политички интереси".

Од досегашната историска практика, и досегашните Здруженија на Македонците - муслимани кои веќе се формирани, може да се констатира дека тие повеќе водеа политика, отколку што се занимаваа со реалните проблеми на луѓето. Затоа тие беа и се жртви на некои "дневно - политички интереси" на владејачките гарнитуре од различна провиниенција. Фактот говори дека во нашава држава за нас муслиманите од Македонија, не е направено ништо позначајно, со што би можеле да се пофалиме. И што направивме за да не се сфаќа македонштината во нашите краишта само како вештачки украс, но како реална потреба? Мораме да признаеме дека за оваа состојба сме виновни и ние самите, поточно начинот и методите кои ги користеа луѓето што во изминатите 50 години ги раководеа нашите сојузи. Поради тоа, треба да бидеме конструктивни и искрени дека прво мораме да го изметеме сопствениот двор, а потоа да бараме одговорност од државата и на тој начин да ѝ помогнеме да изгради долгорочна стратегија, за доброто на сопствениот

народ, во кој припаѓаме и ние.

Тука сакаме да укажеме дека е "погрешна" тезата која егзистира подолго време во некои средини конкретно под изговорот дека државата сама не оставила, за сите ние да можеме сами да се снаоѓаме, дека ете не ни помага, во тој дел тоа е кажано погрешно, зашто вистината сосема е поинаква во животот, а практично произлегува, односно колку ќе дадеш и толку ќе добиеш. Ние не спориме дека сè тече, "мед и пресно млеко", па ајде сега навали. Но, мина времето кога државата правеше некои "свои кадровски структури", каде бевме и повеќе присутни како кадри од Македонците - муслимани, за разлика во овој сегашен "плуралистички" систем каде практично сме и запоставени како "етнос-заедница".

Во тој домен, за доказ на нашата вистина постои доволен пишуван материјал за вистината, и сè уште ќе се пишува дека "етносот" мора да ја знае својата вистинска историја, да ја советува помладата генерација, за да знаат кој им е "етносот", дека се поврзани со своите браќа од словенско потекло, нашето заедничко минато, сегашност и иднина, секако се единствени содејци, но со различна вера и религија. Тоа е нашата заедничка судбина која и во иднина ќе не поврзува и соединува, тоа ќе биде и нашата блискост, која гарантира и заедничка судбина во државата Македонија.

Ферид Асановски,
Скопје

ФОРУМ

ГЛАС НА ЈАВНОСТА

"АЛЕКСАНДАР" НЕ Е ИСТОРИЈА ТУКУ МИТ ЗА МАКЕДОНСКИОТ ЦАР

Повеќе од четири децении ја проучувам историјата на античка Македонија, така што се чувствувам должен да ги изнесам своите забелешки во врска со многузбуруваниот филм на режисерот Оливер Стоун "АЛЕКСАНДАР".

Самиот наслов "АЛЕКСАНДАР", без додавката "Велики" или "Македонски", покажува дека режисерот бил во дилема: дали да го прифати историското име Александар Македонски, како што го нарекувале античките историчари Плутарх, Аријан, Диодор, Јустин и Куртиј Руф, или, пак, името Александар Велики, кое прв пат му е дадено пред еден век

од страна на германскиот историчар Вилкен, омаловажувајќи ја додавката "Македонски".

Но, сепак режисерот го завршил филмот со нарацијата на Птоломеј - дека Александар треба да се запомни како "Александар Велики".

Потоа режисерот повторно се повикува на Птоломеј, еден од најблиските придружници на Александар и кој напишал книга за неговите подвизи. Земам слобода да го цитирам Николас Хејмонд, кој во научниот свет се смета за еден од најголемите истражувачи на македонската историја: "За Птоломеј постоел само еден Александар - Александар

Македонски" (N.G.L. HAMMOND - "THE GENIUS OF ALEKSADER" - OXFORD 1994).

Во однос на фактот дека режисерот ги занемарува историските вистини и дава свој концепт за случувањата, најверојатно тоа го направил затоа што филмот не го третира како историја, туку како мит за македонскиот цар, како најголем освојувач во светската историја. Мислам дека филмот треба и така да се прифати.

Но, не може а да не се укаже на одредени недостатоци, кои се направени или од незнаење на режисерот или, пак, му се наметнати од надвор. Ќе почнам по ред:

Филип ја нарекува "варварска" својата венчана сопруга Олимпија. Ниту еден од наведените антички историчари не го напишал тоа, туку обратно - од нив дознаваме дека од страна на Грците Филип бил наречен "варварин", како човек кој не припаѓал на елинскиот свет. Тука режисерот малку ги побркал работите, но не случајно.

Инаку, претераната грубост на Филип и свирепоста на Олимпија, како и Филиповиот однос кон неговиот син Александар прикажан во сцената кога разбеснетиот Филип се нафрла со нож за да го убие сина си, но притоа се препнува и паѓа, а Александар го исмева обраќајќи им се на присутните: "Видете го човекот кој има намера да се префрли од Европа до Азија, а не може да прескокне една чаша со вино", се преземени од старогрчкиот писател Клитархос и многу невкусно се пренесени во филмот. Инаку, кај научниците Клитархос е познат по неговите измислени пикантерии. Николас Хејмонд за него напишал: "Клитархос кој потекнува од Мала Азија и најверојатно е Грк по потекло, многу често се служи со разни сплетки и озборувања, кои немаат никаква историска вредност" (N.G.L. HAMMOND - "The Macedonian State, the Orgins, Institutions and History" - Oxford 1989).

Но, кога веќе режисерот посегнал по такви ексклузивни пикантерии од типот на Клитархос, тогаш зошто ги одбегнал историските факти, како што се: битката под Херонеја во 338 г.ст.е. предводена од Филип против здружените сили на елинските градови - државички или битката под Херонеја одржана малку подоцна во 335 г.ст.е. предводена од Александар?

Очигледно режисерот не бил расположен да ги прикаже битките во кои Грците војувале против Македонците. Тоа се случило и во големата битка над реката Граник во 334 г.ст.е., на која според пишувањата на Аријан, на страната на Персијците против Александар војувале 20.000 грчки платеници. Истото тоа може да се каже и за битката кај Ис во 333 г.ст.е. кога Александар прв пат се борел со Дариј, големиот владар на Персиското царство. Според Аријан, на страната на Дариј учествувале 30.000 грчки наемници.

Режисерот го избегнува и фактот дека во битката кај Гавгамела, во 331 г.ст.е., која детаљно е прикажана во филмот, елитната царска гарда на Дариј ја сочинувале главно грчки платеници.

Но, затоа пред почетокот на историската битка е прикажан Александар кој на сите војници им се обраќа со зборовите: "Тука ќе се бориме за славата на Грција". Каков историски фалсификат!!!

Дали тоа може со пари да се измери?

Според старогрчкиот историчар Диодор, откако пред битката Александар им се поклонил на боговите, тој им се обратил на војниците со следните зборови: "Македонци, покажете го вашето јунаштво како и секогаш и борете се до последната капка крв, за победа и за слава на Македонија и за ваша слава!"

Во филмот можат да се забележат повеќе слични осврти во кои намерно или случајно се спомнува зборот Грци или Грција.

Во "Александар" македонските војници се покажани многу реалистички, како храбри и дисциплинирани, со прекалени лица полни со лузни од крвавите битки.

Му забележувам на режисерот што не ги спомнува сите генерали кои имале решавачки придонес во секоја битка, како: Пердика, Леонат, Аристон, Аминта, Лизимах, Мелаѓер, Кен, Полиперх, Сим и Никанор.

Пропуст на режисерот Стоун е и прикажувањето на македонските војници дека се борат со голи нозе како што е во некои римски фрески. Според тоа што ни го пренесоа античките историчари, Македонците во битките оделе со заштитени нозе со потколеници и со натколеници, изработени од осумслојна волска или биволска кожа. Со такви кожи биле заштитени и коњите, а особено омилените коњи на Александар, Букефал.

Што се однесува до Букефал, тој во филмот е прикажан реално, бесен и нескротлив. Импресивна е сликата кога се среќаваат индискиот владар Пор, качен на слон, и Александар, на Букефал. Коњот Букефал бил многу понизок од слонот на Пор, но тој се кренал на задните нозе, така што Александар се нашол лице в лице со својот противник.

Сепак, Букефал на Александар се разликувал од Букефал на режисерот Оливер Стоун не само по тоа што бил совршено заштитен со кожни обвивки, туку и во тоа што вистинскиот Букефал имал забележителна бела дамка на челото.

Исто така, има пропусти и во облеката на војниците, особено на облеката на Александар како цар и на генералите. Познато е дека во секоја битка Александар носел шлем со црвени пердуви и пурпурна наметка за да биде лесно препознатлив, а секој генерал морал на шлемот да има бели пердуви и да носи бела наметка. За облеката на Александар лично била задолжена сестра му Клеопатра, а облеката на генералите ја правеле жени од царскиот двор во Пела. Што се однесува до ликовите во филмот, најмизерно е прикажана Роксана, законитата сопруга на Александар. Таа претставува чисто промашување на режисерот и воопшто не личи на Роксана во која Александар се вљубил на прв поглед. Роксана потекнувала од аристократско семејство, била школувана и во целото царство позната по нејзината убавина. Таа оставила голем белег во животот на Александар, кој често зборувал дека само таа го сака како Александар, а не како цар. Таа била со задоволство прифатена од македонските војници, а што е најважно и од мајката на Александар, пребирливата Олимпија. Роксана му родила син на Александар, кој по неговата смрт бил прогласен за цар на Македонија, како Александар Четврти.

Сè на сè, филмот на режисерот Оливер Стоун "Александар" заслужува да се види, не само поради тоа што претставува голем спектакл, туку и затоа што тоа е потсетување на големите моменти од македонската историја.

**Паскал Камбуровски,
Скопје**

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.